

Turun kaupungin vaikuttajaryhmien yhteinen toimintasääntö

Kuntalain 22§ mukaan kunnan on pidettävä huolta siitä, että sen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Yksi osallisuuden mahdollistaja ja muoto on vaikuttajaryhmätoiminta.

Turun kaupungin viisi vaikuttajaryhmää ovat lasten parlamentti, monikulttuurisuusneuvosto, nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto. Lakisääteisiä ovat nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto.

Vaikuttajaryhmien toiminta toteuttaa Turun kaupunkistrategiaa ja kolmea toimintalupausta, joihin kaikkiin sisältyy osallisuuden periaate: asukas- ja asiakaslähtöisyys, vastuullisuus ja suvaitsevaisuus sekä uudistuminen ja yhteistyö.

Vaikuttajaryhmien toimintaa koordinoi Turun kaupungin osallisuuden erityisasiantuntija.

Vaikuttajaryhmän määritelmä ja toiminnan tavoitteet

Kuntalain 26-28§§ määrittävät, että nuorten, ikääntyvän väestön ja vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto ja huolehdittava niiden toimintaedellytyksistä.

Vaikuttajaryhmien yhteinen tavoite on turkulaisten osallisuuden, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen.

Turun kaupungin osallisuuden toimintamallissa (Kh 6.10.2020, §421) osallisuuden toteutumisen tavat on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: päätöksenteko-, suunnittelu- ja toimintaosallisuus.

- **Päätöksenteko-osallisuus** on osallistumista suoraan kaupungin päätöksentekoon. Esimerkiksi kuntalaisaloitteiden teko ja äänestäminen vaaleissa ja kansanäänestyksissä ovat päätöksenteko-osallisuutta
- **Suunnitteluosallisuus** tarkoittaa nimensä mukaisesti asukkaiden osallistumista palveluiden ja lähiympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen. Esimerkiksi asiakasraadit, asukaskuulemiset ja kokemusasiantuntijat ovat suunnitteluosallisuutta.
- **Toimintaosallisuus** on aktiivista tekemistä ja asioiden toteuttamista. Muun muassa talkoot, vapaaehtoistoiminta ja tapahtumien järjestäminen ovat toimintaosallisuuden muotoja.

Vaikuttajaryhmät asiakastarpeiden esiin nostajina

Osallisuuden toimintamallissa todetaan, että osallisuuden tavoitteena on lisätä kaupunkilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa elinympäristöönsä sekä käyttämiensä palvelujen laatuun. Tämä toteutuu asukkaiden ja kaupungin asiantuntijoiden jatkuvan ja systemaattisen vuoropuhelun avulla.

Osallisuuden kautta saatu tieto rikastaa asioiden valmistelijoiden ymmärrystä ja tietopohjaa, mikä auttaa osaltaan tekemään aiempaa tarkoituksenmukaisempia suunnitelmia ja päätöksiä.

Turun kaupungin asiakaslähtöisessä johtamisjärjestelmässä palvelut tuotetaan ikäkaariajatteluun perustuen, ja vaikuttajaryhmät toimivat kunkin ikäkaaren sen hetkisten että tulevien palvelutarpeiden esiin nostajina.

Lasten parlamentti

Turun lasten parlamentti on lasten näkökulman asiantuntijaelin. Lasten parlamentti edustaa turkulaisten alakoulujen oppilaskuntia.

Lasten parlamenttitoiminta on kirjattu Turun koulujen opetussuunnitelmiin.

Turun lasten parlamentin hallitukseen kuuluu 12 jäsentä. Hallitus valitaan vaaleilla yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan.

Jokaisessa Turun alakoulussa oppilaskuntaa edustaa oppilasjäsenistä muodostettu hallitus, jota ohjaa ohjaava opettaja. Alakoulujen oppilaskunnat tekevät yhteistyötä lasten parlamentin kanssa hallitustensa kautta ja osallistuvat suurkokouksiin. Näissä kokouksissa on paikalla aina kaksi edustajaa kaikista Turun alakouluista.

Lasten parlamentin tehtävä

Parlamentin tehtävänä on työstää alakoulujen oppilaskunnilta saatuja aloitteita, viedä niitä eteenpäin sekä valmistella Turun lasten parlamentin tulevia suurkokouksia.

Lisäksi tehtävänä on lasten ja nuorten mielipiteiden, ehdotusten ja palautteiden välittäminen valmisteluun ja päätöksentekoon kaupungin toimialoille, luottamushenkilöille ja päättäjille.

Lasten parlamentti toimii lapsivaikutusten ennakoarvioinnin yhteistyökumppanina.

Monikulttuurisuusneuvosto

Monikulttuurisuusneuvosto on kaupungin ja alueella toimivien maahanmuuttajajärjestöjen, kaupungin palveluksessa olevien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden yhteistyöelin.

Monikulttuurisuusneuvoston tehtävät

Monikulttuurisuusneuvosto edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja seuraa siihen liittyvien toimenpiteiden toteutumista.

Monikulttuurisuusneuvosto osallistuu kaupungin palveluiden suunnitteluun ja päätöksentekoon mm. tekemällä aloitteita ja esityksiä sekä antamalla lausuntoja maahanmuuttajia koskevissa asioissa.

Monikulttuurisuusneuvosto edistää viranomaisten, vieraskielisten kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistoimintaa ja vahvistaa monikulttuurisuusosaamista ja edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua kaupungissa.

Monikulttuurisuusneuvosto edistää vieraskielisten kuntalaisten osallisuutta kaupungin toiminnassa, suunnittelutyössä ja päätöksenteossa. Neuvoston tulee mahdollistaa kuntalaisten kuuleminen omassa työskentelyssään.

Nuorisovaltuusto (lakisääteinen)

Kuntalain 26 § mukaan nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Lasten ja nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta säädetään myös nuorisolaissa 8 §:ssä.

Nuorisovaltuusto on nuorten edustaja ja asiantuntija Turun kaupungissa. Se ajaa nuorten asioita ja etuja, seuraa tekemiensä aloitteiden ja projektien etenemistä sekä toimii kunnallisena vaikuttajana.

Nuorisovaltuuston tehtävät

Nuorisovaltuusto edistää turkulaisten 13–18-vuotiaiden nuorten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia.

Nuorisovaltuuston tavoitteena on saada nuorten mielipiteet otetuksi huomioon, kun asioita suunnitellaan ja valmistellaan.

Nuorisovaltuusto lisää nuorten ja päättäjien vuoropuhelua ja kehittää kunnan peruspalveluja nuorten näkökulmasta.

Nuorisovaltuusto innostaa ja tukee nuorten kiinnostusta osallistua pitkäjänteisesti asioiden valmisteluun, päätöksentekoon ja seurantaan.

Nuorisovaltuusto kasvattaa toimintaan osallistuvista nuorista aktiivisia kansalaisia.

Nuorisovaltuusto opettaa nuorille vaikuttamisen taitoja ja ohjaa nuoria laatimaan ja esittämään perusteltuja ehdotuksia ja mielipiteitä.

Nuorisovaltuusto toimii lapsivaikutusten ennakoarvioinnin yhteistyökumppanina.

Vammaisneuvosto (lakisääteinen)

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on kuntalain 28 §:n mukaan asetettava vammaisneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Kuntalaki velvoittaa, että vammaisneuvoston tulee saada vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Vammaisneuvosto on myös kaupungin ja alueella toimivien vammaisjärjestöjen, kaupungin palveluksessa olevien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden yhteistyöelin tehtäväalueellaan.

Vammaisneuvoston tehtävät

Vammaisneuvosto edistää viranomaisten, vammaisten henkilöiden, vammaisjärjestöjen ja julkisten yhteisöjen yhteistyötä kaupungissa.

Vammaisneuvosto tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja vammaisia henkilöitä koskevissa asioissa.

Vammaisneuvosto pitää yhteyttä vammais- ja potilasjärjestöihin ja viestii vammaisia koskevista asioista.

Vanhusneuvosto (lakisääteinen)

Kuntalain 27 §:n ja vanhuspalvelulain 11 §:n mukaisesti kunnan on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Vanhusneuvostolle tulee kuntalain mukaan antaa mahdollisuus vaikuttaa kunnan toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, elinympäristön, osallisuuden, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen kannalta.

Lisäksi vanhusneuvoston on otettava mukaan vanhuspalvelulain 5 §:ssä tarkoitetun suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi valmisteluun ja vanhuspalvelulain 6 §:ssä tarkoitettuun arviointiin palvelujen riittävydestä ja saatavuudesta.

Vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvosto osallistuu vanhuspalvelulain 5 §:n mainitun ”Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi” valmisteluun ja toteutumisen arviointiin.

Vanhusneuvosto seuraa kaupungin eri toimialojen suunnittelua ja valmistelua asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka ikääntyneen väestön tarvitsemien palvelujen kannalta.

Vanhusneuvosto tekee aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja vanhuksia ja ikääntyviä kaupunkilaisia koskevista asioista.

Vanhusneuvosto pitää yhteyttä eläkeläis- ja vanhusjärjestöihin ja viestii vanhuksia koskevista asioista.

Vaikuttajaryhmien jäsenten valinta

Lasten parlamentin valinta

Lasten parlamentin hallitukseen kuuluu 12 jäsentä. Hallitus valitaan kouluissa vaaleilla yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan. Hallituksen tehtävänä on työstää alakoulujen oppilaskunnilta saatuja aloitteita, viedä niitä eteenpäin sekä valmistella lasten parlamentin tulevia suurkokouksia, joissa on paikalla edustajat kaikista kouluista.

Lasten parlamentin suurkokouksissa on paikalla kaksi edustajaa kaikista turkulaisista alakouluista.

Nuorisovaltuuston valinta

Nuorisovaltuuston toimintakausi on kaksi kalenterivuotta. Vaalit järjestetään toimikautta edeltävänä syksynä yhden viikon aikana. Ehdolle voivat asettua Turussa asuvat tai opiskelevat 13–18-vuotiaat nuoret ja vaaleissa saavat äänestää kaikki Turussa yläasteella tai toisella asteella opiskelevat nuoret.

Myös Turussa asuvat, mutta muualla edellä mainittuja koulutusasteita suorittavat saavat äänestää nuorisovaltuustovaaleissa.

Nuorisovaltuustoon valitaan viisi eniten ääniä saanutta yläasteikäistä oppilasta ja viisi eniten ääniä saanutta toisen asteen opiskelijaa. Tämän jälkeen jokaisesta koulusta/koulutalosta, jossa on ehdokkaita, valitaan valtuustoon yksi kyseisen koulun varsinainen edustaja äänimäärän mukaan, pois lukien jo edellisessä kohdassa valitut ehdokkaat.

Varajäseniksi valitaan kymmenen seuraavaksi eniten ääniä saanutta poikkeuksena: Turun kansainvälinen koulu (lukion ja yläkoulun yhteinen varsinainen jäsen), Steinerkoulu (lukion ja yläkoulun yhteinen varsinainen jäsen).

Lisäksi valtuustoon valitaan turkulaisten koulujen ulkopuolella olevista nuorista eniten ääniä saanut. Nuorisovaltuuston varsinaisen jäsenen erotessa ensimmäisestä varajäsenestä tulee varsinainen jäsen ja uudeksi varajäseneksi nousee vaaleissa seuraavaksi eniten ääniä saanut, mutta ei valituksi tullut ehdokas.

Monikulttuurisuus-, vammais- ja vanhusneuvoston valinta

Kaupunginhallitus asettaa toimikauttaan vastaavaksi ajaksi monikulttuurisuus-, vanhus- ja

vammaisneuvoston, valitsee niiden jäsenet ja varajäsenet sekä nimeää heistä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajuus vuorottelee toimikausittain luottamushenkilö- ja yhdistysjäsenten kesken.

Monikulttuurisuus-, vanhus- ja vammaisneuvostoon valitaan kuhunkin kahdeksan yhdistysjäsentä ja heille kaikille varajäsenet. Yhdistysjäsenet voivat edustaa eri kokoisia yhdistyksiä. Tavoitteena on muodostaa mahdollisimman monipuolinen kokoonpano kunkin kohderyhmän hyvinvointia edistävästä yhdistyksistä.

Yhdistysjäsenten hakuprosessista vastaa Turun kaupungin osallisuuden erityisasiantuntijan koolle kutsuma työryhmä, joka tekee yhdistysten edustajikseen valitsemien henkilöiden perusteella esityksen kaupunginhallitukselle. Yhdistysten jäsen ehdokkaiden tulee olla turkulaisia ja sitoutuneita vaikuttajaryhmätoimintaan ja heillä tulee olla edustamansa yhdistyksen hyväksyntä. Luottamushenkilöedustajien valintaa valmistele luottamuselintoimikunta.

Yhdistysedustajien kokoonpanossa pyritään toteuttamaan rotaatioperiaatetta eli jäseniksi valitaan sekä aiemmin neuvostossa toimineita henkilöitä tuomaan edellisen neuvoston kokemusta että uusia tuoden uusia näkökulmia toimintaan.

Kokoonpanossa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan tasa-arvolain säännös, jonka mukaan naisia ja miehiä on kumpiakin oltava vähintään 40 prosenttia. Kuhunkin ryhmään valitaan yksi ruotsinkielinen jäsen ja tälle henkilökohtainen varajäsen.

Vammaisneuvostossa ja vanhusneuvoston luottamushenkilöjäsenellä on hyvä olla osaamista ja kiinnostusta sosiaali- ja terveyspalvelujen alalta.

Vaikuttajaryhmien kokoukset ja tilaisuudet

Vaikuttajaryhmien virallisten kokousten (suositus 5-8 kpl vuodessa) lisäksi ryhmät voivat nimetä jäsenistään työryhmiä valmistelemaan asioita kokouksia varten.

Ryhmät voivat maksaa virallisista kokouksista kokouspalkkioita jäsenilleen.

Varajäsen osallistuu kokoukseen jäsenen ilmoitettua hänelle olevansa estynyt osallistumasta.

Nuorisovaltuuston kokoukset ovat avoimia kaikille.

Vaikuttajaryhmät voivat järjestää avoimia tilaisuuksia ja seminaareja ajankohtaisista aiheista ja kutsua kokouksiinsa eri alojen asiantuntijoita.

Vaikuttajaryhmät voivat pyytää toimialoja nimeämään heille yhteyshenkilöt.

Vaikuttajaryhmien tulee tehdä yhteistyötä muiden vaikuttajaryhmien, kaupungin palvelukokonaisuuksien ja järjestöjen kanssa.

Lisäksi ryhmien tehtäväalueeseen kuuluu kaupunginhallituksen määräämät tehtävät.

Vaikuttajaryhmät laativat toiminnastaan vuosittain toimintasuunnitelman ja kaupunginhallitukselle toimitettavan toimintakertomuksen.

Vaikuttajaryhmän esitykset, aloitteet, kannanotot, lausunnot, selvityspyynnöt tms. allekirjoittaa puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Vaikuttajaryhmän sihteeri lähettää aloitteet ja esitykset asianmukaiseen toimielimeen, joka päättää, ottaako se aloitteen valmisteltavaksi ja päätöksentekoon vai merkitseekö se aloitteen tai esityksen tiedoksi. Toimielin vastaa vaikuttajaryhmälle.

Vaikuttajaryhmien sihteerit

Kaupunki osoittaa vaikuttajaryhmien käyttöön valmistelusta vastaavan esittelijäsihteerin ja teknisen sihteerin.

Esittelijäsihteerin tehtävänä on:

- 1) Suunnitella toimintaa vaikuttajaryhmän kanssa.
- 2) Viedä eteenpäin kaupungin organisaatiossa ryhmän aloitteita, lausuntoja ja päätöksiä.
- 3) Huolehtia kokousjärjestelyistä.

Vaikuttajaryhmien viestintä

Vaikuttajaryhmien yhteys- ja muita tietoja ylläpidetään kaupungin verkkosivuilta osoitteessa www.turku.fi/vaikuttajaryhmat.

Kullakin ryhmällä on myös suora osoite:

- turku.fi/lastenparlamentti
- turku.fi/nuorisovaltuusto
- turku.fi/monikulttuurisuusneuvosto
- turku.fi/vammaisneuvosto
- turku.fi/vanhusneuvosto

Vaikuttajaryhmien tehtävänä on viestiä aktiivisesti toiminnastaan omille kohderyhmilleen parhaaksi katsomillaan tavoilla ja kanavissa.